

Szabóné Gál Marianna¹

Milyen módon és mértékben kezelik a biztonsági stratégiák a korrupció kérdését?

A korrupció és a biztonság összefüggéseinek vizsgálata az amerikai és a brit biztonsági stratégiák alapján

How and to What Degree is Corruption Addressed in Security Strategies?

Examining the Relationship Between Corruption and Security Through the Lens of US and UK Security Strategies

Absztrakt

A cikk a korrupció és a biztonság összefüggéseit vizsgálja. Válaszokat keres arra a kérdésre, hogy miért jelent fenyegetést a korrupció egy nemzet vagy a nemzetközi közösség biztonságára. Áttekinti a legújabb tudományos eredményeket, így a korrupció legújabb megnyilvánulási formáit, kitér a stratégiai korrupció napjainkban alkalmazott formáira. Górcső alá veszi az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Királyság biztonsági stratégiáját abból a szempontból, hogy figyelembe veszi-e a korrupciót mint biztonsági tényezőt, és tartalmaz-e korrupció elleni célkitűzéseket. Megtudhatjuk, hogy elszigetelten kezeli-e a két állam biztonsági stratégiája és antikorrupciós stratégiája a jelenséget, vagy érzékelhető-e a stratégiai területek összhangja.

Kulcsszavak: korrupció, biztonsági fenyegetés, nemzeti biztonsági stratégia, antikorrupciós stratégia, stratégiai korrupció, Amerikai Egyesült Államok, Egyesült Királyság

¹ Doktori hallgató, Nemzeti Közszerzési Egyetem Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola, e-mail: drszabonegal-marianna@gmail.com

Abstract

The article reviews the latest scientific findings, including the most recent manifestations of corruption, and discusses the forms of strategic corruption employed in contemporary times. It scrutinises the security strategies of the United States and the United Kingdom from the perspective of whether they consider corruption as a security factor and whether they include anti-corruption objectives. We will find out whether the security strategies and anti-corruption strategies of the two states isolate the phenomenon or whether there is a perceivable coherence between the strategic domains.

Keywords: corruption, security threat, national security strategy, anti-corruption strategy, strategic corruption, United States, United Kingdom

Bevezetés

A korrupció és a biztonság összefüggései

A korrupció nem új keletű jelenség, A társadalmi és technológiai változások eredményeként azonban mindig újabb és újabb formáját ismerhetjük meg. Sem a kutatók, sem az ezzel foglalkozó nemzetközi szervezetek mind ez idáig nem fogalmaztak meg egységes definíciót, és a tudományos vitákban is különböző meghatározásokat és fogalmakat használnak.² A kutatások viszont a korrupció egyre szélesebb összefüggéseit tárják fel. A korrupciót leggyakrabban bűnügyi problémának tekintik, de ma már széles körben elfogadott az az elképzelés, hogy mélyebb társadalmi, kulturális és gazdasági tényezőkben gyökerezik, míg egyes vélemények szerint a korrupció nem büntetőjogi, hanem szociológiai fogalom.³ A korrupció jelensége olyan sokféle formában és összefüggésben jelentkezik, hogy a megfelelő ellenintézkedések meghatározása igazi kihívást jelent.⁴ Zhang és Vargas-Hernández a közigazgatási korrupciót tartja a legelterjedtebbnek,⁵ míg mások a politikai korrupció ellentétéként utalnak rá.⁶ A korrupció típusait csoportosíthatjuk egyrészt kézzelfogható előnyöket eredményező korrupcióként, mint amilyen a vesztegetés, a sikkasztás és jogellenes gazdagodás vagy a nem kézzelfogható előnyöket eredményező korrupcióként. Ez utóbbiként említhetjük a befolyással üzérkedést, a nepotizmust (rokonok előnyben részesítése), a klientelizmust (barátok előnyben részesítése) és a pártfogást.⁷ A másik csoportosítás a korrupciót elősegítő lehetőségeken alapul, és rendszerszintű vagy helyi szintű lehetőségeket különböztet meg. Rendszerszinten támogatják a korrupció létrejöttét például a gyenge jogrendszerek és kormányzati intézmények, vagy a túlzott bürokrácia. Helyi szintű lehetőséget teremtenek az alacsony bérek, a gyenge felügyelet vagy a bejelentők védelmének

² HEYWOOD 1997; HEYWOOD–ROSE 2014; ROSE–ACKERMAN 1978; GARDNINER 2008; 2006; NYE 1967; LAMBSORFF 2007.

³ PETERS 2012.

⁴ VILLENEUVE–MUGELLINI–HEIDE 2019.

⁵ ZHANG – VARGAS–HERNÁNDEZ 2015.

⁶ GOULD 1991; HUBERTS 1998; HOLMES 2015; OECD 2015: 28.

⁷ VILLENEUVE–MUGELLINI–HEIDE 2019.

hiánya.⁸ Báger szerint⁹ a korrupciót előidéző környezet elemzése alapvető fontosságú az ellene történő célzottabb fellépéshez. A korrupciós helyzetek szerint 10 különböző tevékenység azonosítható be: a döntéshozatal, a közszolgáltatások nyújtása, a közbeszerzés, a pénzügyi menedzsment, az állami alkalmazottak toborzása, az oktatás, az ellenőrzés, a készpénzkezelés, a vagyongazdálkodás, a lakossági tevékenységek ellenőrzése és szabályozása. Ha a teoretikus megközelítést vizsgáljuk, akkor három paradigma lehet segítségünkre a korrupció természetének megértéséhez.¹⁰ A gazdasági paradigma szerint a korrupció költség-haszon elemzés eredménye.¹¹ A kulturális paradigma a belső értékek, etikai ítéletek és a társadalmi nyomás szerepét hangsúlyozza. A neoinstitucionális paradigma az intézményi keretek és az informális mechanizmusok hatását vizsgálja.¹² A nemzetközi szervezetek közül már nemcsak a tagjai biztonságának fenntartása érdekében létrehozott Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), hanem az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) és az integritásfejlesztés terén úttörő szerepet játszó Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) is felismerte a korrupció nemzeti és nemzetközi biztonságra gyakorolt hatásának fontosságát.¹³ Údító példaként hat, hogy már egyes államok is belefoglalták a biztonsági stratégiájukba a korrupcióval való foglalkozás szükségességét. Ezek közé tartozik az Amerikai Egyesült Államok (*Amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia, National Security Strategy of the United States 2022, NBS*), az Egyesült Királyság (*Nemzeti Biztonsági Stratégia és a Stratégiai Védelmi és Biztonsági Felülvizsgálat 2015, National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review 2015*) és Németország is (*Németország integrált biztonsága, Nemzeti Biztonsági Stratégia 2022, Integrated Security for Germany, National Security Strategy 2022*).

Az elmúlt évtizedekben nemcsak a korrupció értelmezése került új megvilágításba, hanem a biztonság felfogása is. A biztonságna sincs egyetlen általánosan elfogadott definíciója.¹⁴ Ha a szó etimológiai értelmezéséből indulunk ki, akkor egy aggodalom és félelem nélküli állapotot értünk alatta. A biztonság fogalma mindig a nemzetközi kapcsolatok középpontjában állt, a politológusok, a nemzetközi kapcsolatokat kutató szakemberek próbálják értelmezni és újraértelmezni a biztonság fogalmát. Számos elméleti megközelítés létezik, a legrégebbi és a mai napig domináns realista irányzatot,¹⁵ ami klasszikus, modern és neorealista irányzatra tagozódik.¹⁶ Fogalmilag pedig a történelmi és a strukturális realizmust különböztetjük meg. A történelmi realizmus képviselőjeként Machiavelli és Carr¹⁷ említhető, míg a strukturális realizmus kapcsán Morgenthau és Waltz.¹⁸ A realisták iskolája a nemzetközi kapcsolatok vetületében makroszintű megközelítésben politikai és militarista kérdésekkel foglalkozik, olyan

⁸ FELSON 2006; GRAYCAR–SIDEBOTTOM 2012.

⁹ BÁGER 2011.

¹⁰ VANNUCCI 2015: 11.

¹¹ PERSSON–ROTHSTEIN–TEORELL 2013; ROSE–ACKERMAN 1978; VANNUCCI 2015.

¹² VANNUCCI 2015: 11.

¹³ SZABÓNÉ GÁL 2022.

¹⁴ GAZDAG–REMEK 2018: 17.

¹⁵ DOYLE 1997.

¹⁶ SOLTANI–YUSOFF 2012.

¹⁷ CARR 1946.

¹⁸ DUNNE–SCHMIDT 2001.

kontextusban, ahol a biztonság és a hatalom a nemzetközi rendszer mozgatórugói.¹⁹ A realista és neorealista gondolkodásmód szerint az állam biztonsága elsősorban azt jelenti, hogy az államnak – lényegében más államoktól – meg kell védenie területi integritását és autonómiáját, valamint a belső politikai rendet.²⁰ Wolfers szerint a biztonság alatt a nemzet biztonságát kell érteni, minden más kérdés másodlagos. Morgenthau álláspontja az, hogy a biztonság a hatalom származéka. Soltani és Yusoff a realisták közös vonásaként összegzi, hogy hisznek a hatalompolitika érvényességében, és úgy vélik, hogy a biztonság és a hatalom örökkévaló szükségszerűsége a szuverén államok közötti kapcsolatoknak. A reflektivisták ennél is tovább mennek, megállapítva azt, hogy a racionalizmus figyelmen kívül hagyja a nemzetközi politika fontos aspektusait, mint például az erkölcsöt és az eszméket.²¹ Az 1990-es években élte virágkorát a konstruktivizmus, ami azt állítja, hogy az államok más államokhoz való viszonyukban határozzák meg identitásukat. Miközben a percepciók, az elvárások és a közös tudás alkotják a struktúrát meghatározó tényezőket,²² a biztonság fogalma más és más minden helyzetben, nem rendelkezik állandó jelentéssel. Az egyes szereplők határozzák meg azt az új helyzetek fényében, míg a gyakorlatok érlelik ki a jelentését. Ezek a felismerések alakítják a szereplők másokkal szembeni viselkedését, így határozza meg az ellenségeket és barátokat.²³

A biztonság fogalma nagyon lényeges változásokon ment keresztül a vestfáliai békeszerződésben megfogalmazottak óta, hiszen a fókusz akkor még az állami és nemzeti biztonságra összpontosult. A katonai elemeken túllépő biztonságfogalmat teremtette meg Buzan szektorelmélete,²⁴ amely kiterjeszti a nemzetközi biztonság elemzését a kultúrára, a gazdaságra és a környezetre is. Szerinte az egzisztenciális fenyegetések különböző politikai kontextusban vagy „szektorban” jelentkezhetnek, beleértve a gazdasági, a társadalmi és a környezeti, valamint a hagyományosabb értelemben vett politikai és katonai szférát is.²⁵

Metodika

Miért is jelent fenyegetést a korrupció egy nemzet vagy a nemzetközi közösség biztonságára? Milyen közös problémákat azonosíthatunk, és hogyan kezelik, kezelik-e egyáltalán a biztonsági stratégiák a korrupció okozta kihívásokat?

A korrupció és a biztonság legújabb tendenciáinak bemutatása után tekintem át az eddig született tudományos eredményeket. A fő trendeket, célkitűzéseket és fogalmakat beazonosítva elemzem az Amerikai Egyesült Államok 2022-ben elfogadott Nemzeti Biztonsági Stratégiáját. Megvizsgálom és összehasonlítom, hogy az amerikai nemzetbiztonsági tanulmányban (NSSM-1) meghatározott célkitűzések megtalálhatóak-e az Amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégiában és a Nemzeti Korrupcióellenes

¹⁹ WOLFERS 1952.

²⁰ LAHIRLY 2020.

²¹ KURKI 2008.

²² WENDT 1999.

²³ WENDT 1999.

²⁴ BUZAN 1944.

²⁵ SKIDMORE 1999.

Stratégiában. Az elemzésemben megvizsgálom a biztonsági stratégia és a korrupcióellenes stratégia közötti összefüggéseket. Ezt követően az Egyesült Királyság Biztonsági Stratégiáját elemzem és hasonlítom össze az Amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégiával. Vizsgálom továbbá, hogy kiegészítik-e egymást az antikorrupciós stratégiák és a nemzetbiztonsági stratégiák a fenti országokban. A kutatás során három kérdésre kerestem a választ.

Az első, hogy a korrupció milyen figyelmet kap. A korrupcióellenes stratégiák keretében próbálják-e nemzeti szinten és büntetőjogi, társadalmi, szociológiai kontextusban, gyakran izoláltan kezelni a kérdést?

A második, hogy milyen kezdeményezések vannak (például az USA biztonsági stratégiája), és a biztonsági stratégiák tartalmazznak-e átfogó célkitűzéseket a korrupció mint biztonsági fenyegetés leküzdése érdekében.

A harmadik, hogy a biztonsági és korrupcióellenes stratégiák összekapcsolódnak-e, egymásra épülnek-e vagy kiegészítik-e egymást.

Eredmények

A korrupció biztonságra gyakorolt hatása

A korrupció jelensége, főként a politikai korrupció fokozatosan olyan tényezővé vált, amely súlyosan veszélyezteti a békét és a nemzetközi biztonságot. A korrupció így a globális biztonsági kérdéskör egyik legégetőbb problémáját jelenti. Egyéb negatív hatásai mellett elősegíti a kormányzati intézményekbe való beszivárgást, vagy azok irányításának kisajátítását és foglyul ejtését, valamint kedvez az erőszakos cselekedetek elterjedésének is.²⁶ Világos kapcsolat mutatható ki a legfelsőbb szintű korrupció és a nemzetközi szinten tapasztalható erőszak és instabilitás elterjedtsége között.²⁷ A korrupció nemcsak lehetővé teszi a határokon átnyúló kapcsolatokkal rendelkező szélsőséges terrorista csoportok kialakulását, hanem elősegíti a feketepiacok kialakulását is.²⁸ A korrupción keresztül a háborús időszakban kialakult bűnözői struktúrák nagyobb hatalomra tesznek szert annak érdekében, hogy akár a békefenntartási és stabilizációs folyamatot is akadályozzák, és képessé válnak továbbá a nemzetközi közösség által adományozott erőforrások felhalmozására, azokon való meggazdagságra és a fegyveres konfliktusok szükségtelen meghosszabbítására.²⁹

A korrupció biztonságra gyakorolt hatása szempontjából megkülönböztethetjük az endemikus korrupciót, az állam foglyul ejtését és a stratégiai korrupciót.³⁰ Ha a korrupció biztonságra gyakorolt hatásának súlyosságát nézzük, akkor ez a sorrend egyben fokozatosságát is jelent.

²⁶ ZAMUDIO-GONZÁLEZ 2020: 1.

²⁷ IFE&P 2018.

²⁸ ZAMUDIO-GONZÁLEZ 2020; COCKAYNE 2016; COCKAYNE–LUPEL 2011; MAKARENKO 2004; SHELLEY 2005; DZIEDZIC 2016.

²⁹ ZAMUDIO-GONZÁLEZ 2020: 4; BERDAL–ZAUM 2013; BOUCHER et al.; DEL CASTILLO 2008; GALTUNG–TISNÉ 2009; O'DONNELL 2006; ZAUM– ÉS CHENG 2012; LE BILLON 2003, 2005, 2008, RABALLAND-RECANATINI 2023.

³⁰ Basel Institute 2024.

Az endemikus korrupció jellemzője, hogy széles körben, rendszerszinten van jelen egy államban a korrupció, ez káros hatással van az állam azon képességére, hogy megfelelő szintű szolgáltatásokat nyújtson az állampolgároknak. A köztisztviselők és a választott tisztviselők elsősorban a magán profit lehetőségét keresik, és nem a közjót szolgáló projektek megvalósítását.³¹ Gyengíti az állampolgárok kormányzatba vetett bizalmát, táplálja a társadalmi egyenlőtlenségeket és konfliktust szít, nem beszélve arról, hogy veszélyezteti a védelmi és biztonsági szektor hatékony működését.³² Az is bebizonyosodott, hogy az endemikus korrupció az állami intézmények összeomlásához vezet, megkönnyítve ezzel azokat a feltételeket, amelyek olyan jelenségek kialakulását eredményezik, amelyet számos akadémikus „bűnöző”, „bukott” vagy „maffia” államoknak neveznek.³³

Az állam foglyul ejtése alatt általában „az olyan helyzetet nevezik, amikor egy országon belüli vagy kívüli befolyásos személyek, intézmények, vállalatok vagy csoportok korrupciót használnak arra, hogy egy ország politikáját, jogi környezetét és gazdaságát saját magánérdekeik érdekében alakítsák”.³⁴

Az állam foglyul ejtése tágabb értelemben az érdekcsoportok vagy döntéshozatali folyamatok aránytalan és szabályozatlan befolyásaként értelmezhető, amikor a különleges érdekcsoportoknak sikerül tiltott gyakorlatok alkalmazásával a maguk érdekei szerint alakítaniuk az állami törvényeket és szakpolitikákat.³⁵

Az állam foglyul ejtése révén a támadó állam megpróbálja befolyásolni az áldozat állam politikai és gazdasági folyamatait. Például a politikai pártok és vezetők támogatásával és finanszírozásával, akik ezt követően a hálójukat a támadó politikai és gazdasági érdekeinek védelmével fejezik ki. A fő cél a politikai és gazdasági függőség elérése széles körű korrupció révén. A politikai elit döntései már nem a közérdeket veszik figyelembe, hanem egy adott csoportnak kedveznek,³⁶ a modern hibrid hadviselés esetében pedig egy adott államnak.³⁷ Az állam foglyul ejtése során az állam biztonságáért felelős intézmények ellenőrzése is egy szűk csoport kezében összpontosul. Jellemzője még, hogy táplálja az elnyomott csoportok radikalizációját.³⁸

Johnson szerint az állam foglyul ejtése leginkább a politikai korrupcióhoz kapcsolódik, és ebben az értelemben jelentős gyakorlati kihívást jelent hiszen „olyan államokra jellemző, ahol a korrupció teljesen szisztematikus jellegűvé vált, a politikai rendszer sajátossága, amelyben a saját szereplői rendszeresen részt vesznek és akár a törvényeket is módosítják a bűncselekmények hosszú távú fenntarthatósága érdekében”.³⁹

Dassah szerint az állam foglyul ejtése a közérdek aláadását jelenti, amelynek során a jogszerűség a jogellenesség funkciójává válhat éppen azért, mert „a törvények, szabályok és rendeletek végül egy jogellenes tranzakció termékévé válnak”.⁴⁰

³¹ ROSE-ACKERMAN 2004.

³² BAEZ CAMARGO – KASSA 2024; Basel Institute 2024.

³³ CEIP 2014; GREEN–WARD 2004; LEGVOLD 2009; NAÍM 2012.

³⁴ MARTINI 2014: 2.

³⁵ MARTINI 2014: 2.

³⁶ MARTINI 2014.

³⁷ HADZHIEV 2020.

³⁸ Basel Institute 2024.

³⁹ JOHNSON 2016: 36.

⁴⁰ DASSAH 2018: 2.

Ha az előző két jelenséget és annak hatásait megnézzük, akkor láthatjuk, hogy ha az endemikus korrupció és/vagy az állam foglyul ejtése megvalósul, akkor az állam fokozatosan elveszti hatékonyságát, az állampolgárok bizalma csökken, ami társadalmi és állami instabilitáshoz vezethet, emiatt az is bekövetkezhet, hogy az állam képtelen lesz magát megvédeni a külső és belső fenyegetésektől. Ezt a gyengeségét egy másik állam kihasználja, vagy szándékosan korrump gyakorlatokat alkalmaz a saját befolyása érvényesítésére.

A stratégiai korrupció az előbbieket figyelembe véve a korrupció fegyverként való felhasználása annak érdekében, hogy egy állam geopolitikai céljait érvényesítse.⁴¹ Windman erre a *weaponized corruption* (a korrupciófegyver) fogalmat használja, szerinte ez nem más, mint a korrupciónak az államvezetés eszközeként való felhasználása a demokratikus intézmények és folyamatok célzott befolyásolására, kooptálására, gyengítésére és destabilizálására.⁴² A korrupció innentől nem egyszerűen arról szól, hogy egyes tisztviselők visszaélnek a közhatalommal a magánnyereség érdekében, hanem a korrupció a kormányzás szervező elve. A hivatalos kormányzati döntéshozatalt a politikai és üzleti pártfogók informális hálózatai tartják kézben, akik ellenőrzik a közforrások elosztását.

Ami azonban újdonság, az a korrupciónak a nemzetstratégia eszközévé való átalakulása. Az elmúlt években számos ország – különösen Kína és Oroszország – megtalálta a módját annak, hogy a korrupciót, amely korábban csupán saját politikai rendszerük sajátossága volt, a globális szintéren fegyverre alakítsa. Az említett országok ezt már korábban is megtették, de soha nem a mostani méretekben. Napjainkban azonban a fegyverként alkalmazott korrupció a politikai hadviselés fontos formájává vált.⁴³ Zelikow és társai azt is megállapítják, hogy míg a korrupció más fajtáinak mozgatórugója a vagyoni gyarapodás, a kapzsiság, addig ez csekély módon van jelen a stratégiai korrupció esetében. A stratégiai korrupció esetén a korrump ösztönzést a célszám ellen külföldiek alkalmazzák saját országuk nemzeti stratégiájának részeként.

A stratégiai korrupció káros hatásai közé tartozik, hogy az ellenfelek a korrupciót a globális befolyásépítés technikájaként alkalmazzák, egyes országok pedig az állami irányítású vállalatokat és a tiltott pénzmozgásokat kihasználva közvetlenül behatolnak a nyugati kormányokba és intézményekbe. Konfliktusokat és illegális fegyvereket finanszírozhatnak, arra törekednek, hogy destabilizáljanak más államokat, nemzetek közötti függőségekre összpontosítva veszélyeztetik a célszámok politikai stabilitását és védelmi képességeit.⁴⁴

A fegyverként alkalmazott korrupció az autokratikus rezsimek számára olyan mechanizmust biztosít, amellyel alááshatják és gyengíthetik a demokráciákat, miközben megszilárdítják a külföldi érdekek érvényesítéséhez szükséges kulcsfontosságú klientúrahálózatokat, és a legszélsőségesebb esetekben az államhatalom megszerzését. A stratégiai korrupció lehetővé teszi az országhatárok, a lakosság és a politikai hatalom központjaiba való könnyű – és sokkal kevésbé nyilvánvaló – behatolását anélkül, hogy az katonai válaszlépéseket kockáztatna vagy indokolna.

⁴¹ Basel Institute 2024; HUSS – POZSGAI-ALVAREZ 2022.

⁴² MURRAY – WINDMAN – CRUZ BUSTILLOS 2021.

⁴³ ZELIKOW et al. 2020.

⁴⁴ HUSS – POZSGAI-ALVAREZ 2022.

A világ több táján is érzékelhető jelenségek leküzdése érdekében az elmúlt években egyre nagyobb hangsúlyt kapott a korrupciónak az államok biztonságára és a nemzetközi biztonságra gyakorolt hatásának a vizsgálata. Tudományos szinten megindultak a legújabb trendeket követő fogalomalkotási törekvések, amelyeket a nemzetközi szervezetek és az egyes nemzetek önálló vagy közös fellépési törekvései követnek.

Az Amerikai Egyesült Államok nemzetbiztonsági stratégiája

Újszerű megközelítés

A 2021. június 3-án kiadott memorandumában (*Memorandum on Establishing the Fight Against Corruption as a Core United States National Security Interest 2021, NSSM-1*)⁴⁵ az amerikai elnök a korrupció elleni harcot az Amerikai Egyesült Államok alapvető nemzetbiztonsági érdekeként határozta meg. Egyben kifejezte elkötelezettségét amellett, hogy a korrupciót gazdasági és nemzetbiztonsági prioritásként kezeli, és ígéretet tett arra, hogy a globális pénzügyi rendszer átláthatóvá tételére és a demokráciát aláásó kiskapuk megszüntetésére irányuló nemzetközi erőfeszítések élére áll. Pár hónappal ezt megelőzően 2021 márciusában szintén a Fehér Ház által kiadott Ideiglenes Nemzetbiztonsági Stratégiai útmutatóban (*Interim National Security Strategic Guidance*)⁴⁶ felhívta a figyelmet a korrupciónak a társadalmakat belülről bomlasztó hatására, amellyel világszerte szembe kell nézniük az országoknak, és amelyet az autoriter államok egyre inkább fegyverként használnak a demokratikus intézmények aláásására. A dokumentum azt is megállapítja, hogy a demokráciaellenes erők az általuk felfedezett gyengeségek további mélyítésére is felhasználják a korrupciót. Kinyilvánítja, hogy ezt a tendenciát mindenképpen meg kell állítani, hiszen a stratégiai korrupció, a félretájékoztatás és a dezinformáció alkalmazásának megakadályozása nemzetbiztonsági érdek. Korunk kihívásaként négy fő jelenséget nevez meg: a kibernetikus fenyegetéseket, az éghajlatváltozást, a korrupciót és a digitális önkényuralmat. Ezt a dokumentum szerint csak globális szinten lehet leküzdeni, mégpedig úgy, ha az Amerikai Egyesült Államok „szövetségeseivel és partnereivel együtt korszerűsíti a nemzetközi együttműködés struktúráját a mostani kihívásoknak megfelelően”.⁴⁷ Egyik lehetséges megoldásként az amerikai demokrácia újjáélesztését irányozza elő eszközül használva az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot az amerikai kormányzatban a korrupció kigyomlálására. Ennek érdekében szükségesnek tartják, hogy újra elkötelezzék magukat a jogállamiság mellett, helyreállítsák a hatalmi ágak alkotmányos szétválasztásának és az igazságszolgáltatás függetlenségének tiszteletben tartását, megnöveljék a bizalmat a szövetségi büntető szervek politikamentességében, a hírszerző közösségben, a diplomataik, köztisztviselőik és katonáik tevékenységében.

⁴⁵ The White House 2021a, 2021b.

⁴⁶ The White House 2021a.

⁴⁷ NBS: 13.

Nemzetbiztonsági tanulmányok

Az amerikai elnökök már 1969 óta adnak ki más-más néven ugyan, de hasonló célokat szolgáló memorandumokat, utasításokat. A Nixon-kormányzat 1969 és 1974 között például 206 nemzetbiztonsági tanulmányt (*National Security Study Memoranda*, NSSM) adott ki. Ezek a dokumentumok az elnök vagy az elnök nemzetbiztonsági ügyekért felelős megbízottja által kiadott hivatalos utasítások, amelyek az Amerikai Egyesült Államok nemzetbiztonságával és külpolitikájával kapcsolatos egyes kérdések tanulmányozására adnak megbízást. Ezek gyakran utasítják a címzett ügynökségeket, hogy foglalkozzanak konkrét kérdésekkel vagy válaszoljanak azokra. A Nemzetbiztonsági Tanács és a kormányzat ezt követően a döntéshozatali folyamat során megvitatja ezeket a tanulmányokat. Az ebből eredő politikai döntéseket gyakran a nemzetbiztonsági döntési feljegyzésekben (*National Security Decision Memoranda*, NSDM) jelentetik be. Az NSSM-ek által lefedett témák skálája széles: külkapcsolatok, védelem, hírszerzés, nemzetközi gazdaságpolitika, fegyverkezés és költségvetés.

2021 óta Biden elnök szintén a Nixon- és a Ford-kormányzat alatt is használt elnevezéssel adja ki nemzetbiztonsági témájú utasításait. A 2021 júniusában kihirdetett NSSM-1 eddig példa nélküli, hiszen új szintre emelte a korrupció elleni fellépést azzal, hogy a korrupció elleni harcot alapvető nemzetbiztonsági érdeknek nyilvánította. Az NSSM-1 három részre tagolható, a politika, a stratégia és a különböző hatóságok felülvizsgálata alkotja.

Helyzetelemzés

Az első részében az NSSM -1 tulajdonképpen egy helyzetelemzést nyújt, és ennek keretében a korrupció káros hatásait taglalja, amely során hasonló megállapításokat tesz, mint amire a nemzetközi szervezetek is jutottak. Kiemeli a bizalomra, a kormányzásra gyakorolt negatív hatását. A Világbankhoz hasonlóan az NSSM-1 is összefüggésbe hozza a korrupciót a törekeny állam kialakulásával és a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzájutás esélyének csökkenésével. Ahogyan az ENSZ, az EBESZ és az Európa Tanács is, úgy az NSSM is megállapítja, hogy a korrupció aláássa a fejlesztési törekvéseket. A korrupció eszközül szolgál az autokrata vezetőknek, hogy világszerte aláássák a demokráciákat. Nemcsak az Amerikai Egyesült Államok nemzetbiztonságát veszélyezteti, hanem a gazdasági egyenlőséget és a szegénység elleni globális erőfeszítéseket is.

Kimondja, hogy „a korrupció hatékony megelőzésével és leküzdésével, valamint az átlátható és elszámoltatható kormányzás előnyeinek bemutatásával kritikus előny biztosítható az Amerikai Egyesült Államok és más demokráciák számára”.⁴⁸

Egyértelműen és határozottan kifejti, hogy a Biden-kormányzat élére fog állni minden olyan kezdeményezésnek, amely az amerikai és a külföldi korrupció megelőzésére és leküzdésére irányul, ennek egyik eszköze a globális pénzügyi rendszerek átláthatóságának megteremtése, amely megnehezítheti a korrupcióból eredő vagyonok elrejtését, valamint a korrupct szereplők tevékenységének leplezését.

⁴⁸ The White House 2021b.

Célkitűzések

Az NSSM-1 második, stratégiáról szóló része fogalmazza meg az első részben feltárt jelenségekkel kapcsolatos válaszlépéseket. A szöveget elemezve az 1. táblázatban foglaltam össze az elérni kívánt 10 célkitűzést és az elérésükre tervezett, általam beazonosított intézkedéseket.

1. táblázat: Az NSSM-1 célkitűzései és az elérésüket célzó intézkedések összefoglalása

Sorsz.	Célkitűzés	Tervezett intézkedés
1.	A jó kormányzás előmozdítása.	A korrupció elleni fellépésben aktív szerepet játszó minisztériumok és ügynökségek korszerűsítése, kapacitásnövelése.
2.	A törvénytelen pénzügyi finanszírozás elleni küzdelem hazai és nemzetközi szinten.	A cégek tényleges tulajdonosainak bejelentési kötelezettségére vonatkozó szövetségi törvény betartatása, az offshore cégekre vonatkozó pénzügyi titoktartás lazítása. Az információcsere javítása, új reformok szükségességének beazonosítása.
3.	A korrupt személyek, a nemzetközi bünszervezetek és segítők felelőssége vonása.	A lopott vagyontárgyak azonosítása, befagyasztása és visszaszerzése. Az információmegosztás további fokozása, hírszerzési információk gyűjtése és elemzése.
4.	A pénzügyi átláthatóság előmozdítása, a nyílt kormányzás ösztönzése, a pénzügyi intézmények keretrendszerének megerősítése.	A nemzetközi és hazai intézmények és a multilaterális szervek kapacitásának erősítése, globális korrupcióellenes normák kidolgozása.
5.	A civil szervezetek, a média és más felügyeleti és ellenőrző szereplők bevonása a korrupciós tendenciák kutatásába és elemzésébe, a korrupciós esetek feltárásába, valamint a kormányzati elszámoltathatóság és a reformok terén tett erőfeszítések támogatására.	A civil társadalom, a média és más felügyeleti és elszámoltathatósági szereplők képességeinek támogatása és megerősítése, valamint az eme szereplők biztonságos és nyitott működési környezetének biztosítása belföldi és nemzetközi szinten.
6.	A stratégiai korrupció elleni fellépés hazai és nemzetközi szinten. A demokratikus folyamatokba történő külföldi beavatkozás megakadályozása.	Együttműködés nemzetközi partnerekkel, a stratégia korrupcióra lehetőséget biztosító kiskapuk bezárása.
7.	A korrupció ellen fellépni szándékozó országok részére bűnügyi, pénzügyi, technikai segítségnyújtás.	Az Amerikai Egyesült Államok és partnerei erőforrásainak növelése.
8.	A korrupció elleni küzdelmet szolgáló átláthatósági, felügyeleti és elszámoltathatósági intézkedések végrehajtása.	Az Amerikai Egyesült Államok állami és helyi hatóságai és intézményei, valamint partnerei és más külföldi kormányok kapacitásainak növelése.
9.	A korrupció elleni intézkedések szorgalmazása, megelőző intézkedések megtétele.	A magánszektor és a civil társadalom közötti partneriségek előmozdítása.
10.	A külföldi segítségnyújtás és a biztonsági együttműködések részévé kell tenni a korrupciómegelőzési intézkedéseket.	A legjobb gyakorlatok és végrehajtási mechanizmusok kialakítása.

Forrás: a szerző szerkesztése NSSM-1 alapján

A felülvizsgálat

Az NSSM harmadik része a különböző hatóságok és ügynökségek közötti felülvizsgálati folyamat megvalósítását irányozza elő azzal, hogy felsorolja azt a 15 minisztériumot és ügynökséget, amelyeknek rész kell venniük a felülvizsgálatban, valamint meghatározza az elkészített szakértői tanulmányok figyelembevételét. Az NSSM-1 tartalmazza, hogy a kibocsátását követő 200 napon belül be kell fejezni a felülvizsgálatot és a továbblépés irányait, a jövőbeli intézkedéseket tartalmazó jelentést, stratégiát kell készíteni az amerikai elnök számára.

A kitűzött feladatok eredményeként született meg 2021 decemberében az Amerikai Egyesült Államok első átfogó *Korrupcióellenes Stratégiája*, amely az NSSM-1 célkitűzéseit alapul véve 5 pilléren nyugszik. A 2. táblázat tartalmazza, hogy az NSSM-1 célkitűzései milyen formában találhatóak meg az Amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia és a Korrupcióellenes Stratégia intézkedései között.

2. táblázat: Az NSSM célkitűzései és az elérésüket célzó intézkedések összefoglalása az NBS és a Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia tükrében

Sorsz.	Célkitűzés	Nemzeti Biztonsági Stratégia	Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia
1.	A jó kormányzás előmozdítása.	Közvetetten: Második rész A hatalomgyakorlás eszközeinek „élesítése”	Közvetlenül: Első pillér
2.	A törvénytelen pénzügyi finanszírozás elleni küzdelem hazai és nemzetközi szinten.	Közvetlenül: Harmadik rész: Kereskedelem és gazdaság	Közvetlenül: Második pillér
3.	A korrupct személyek, a nemzetközi bűnszervezetek és segítők felelősségre vonása.	Közvetlenül: Harmadik rész: Terrorizmus	Közvetlenül: Harmadik pillér
4.	A pénzügyi átláthatóság előmozdítása, a nyílt kormányzás ösztönzése, a pénzügyi intézmények keretrendszerének megerősítése.	Közvetlenül Második rész Közvetetten: Harmadik rész:	Közvetlenül: Harmadik pillér
5.	A civil szervezetek, a média és más felügyeleti és ellenőrző szereplők bevonása a korrupciós tendenciák kutatásába és elemzésébe, a korrupciós esetek feltárásába, valamint a kormányzati elszámoltathatóság és a reformok terén tett erőfeszítések támogatására.	Közvetlenül Második rész Negyedik rész	Közvetlenül Harmadik pillér
6.	A stratégiai korrupció elleni fellépés hazai és nemzetközi szinten. A demokratikus folyamatokba történő külföldi beavatkozás megakadályozása.	Közvetlenül: Második rész	Közvetlenül: Ötödik pillér
7.	A korrupció ellen fellépni szándékozó országok részére bűnügyi, pénzügyi, technikai segítségnyújtás.	Közvetlenül: Harmadik rész	Közvetlenül: Ötödik pillér
8.	A korrupció elleni küzdelmet szolgáló átláthatósági, felügyeleti és elszámoltathatósági intézkedések végrehajtása.	Közvetetten: Második rész	Közvetlenül: Ötödik pillér

Sorsz.	Célkitűzés	Nemzeti Biztonsági Stratégia	Nemzeti Korrupcióellenes Stratégia
9.	A korrupció elleni intézkedések szorgalmazása, megelőző intézkedések megtétele.	Közvetetten: Második rész	Közvetlenül: Ötödik pillér
10.	A külföldi segítségnyújtás és a biztonsági együttműködések részévé kell tenni a korrupciómegelőzési intézkedéseket.	Közvetetten: Harmadik rész	Közvetlenül: Ötödik pillér

Forrás: a szerző szerkesztése NSSM-1, NBS, az Egyesült Államok Korrupcióellenes Stratégiája alapján

A korrupció elleni fellépés az Amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia keretei között

Jelen cikk az Amerikai Nemzeti Biztonsági Stratégia (NBS) vizsgálatára és elemzésére fókuszál olyan szempontból, hogy kezeli-e, illetve hogyan kezeli a korrupció kérdését, figyelemmel arra, hogy az NSSM-1-ben alapvető nemzetbiztonsági érdekként határozták meg a korrupció elleni fellépést. Azt is vizsgáltam, hogy van-e valamilyen kapcsolat a korrupcióellenes stratégia és a biztonsági stratégia között. Áttekintem azt is, hogy az NSSM-1-ben kifejtett 10 célkitűzés és a megvalósításukra vonatkozó intézkedés megtalálható-e az NBS-ben.

Az NBS-t 2022. október 12-én fogadták el, 10 hónappal azután, hogy az NSSM-1 szerint megalkották és elfogadták az *Amerikai Korrupcióellenes Stratégiát*.

Az NBS korrupcióellenes intézkedéseket tartalmaz, mivel a korrupció alapvető fenyegetést jelent a jogállamiságra. A stratégia hangsúlyozza, hogy amikor a kormánytisztviselők visszaélnak a közpénzzel a saját hasznukra, az gyengíti az üzleti környezetet, aláássa a gazdasági lehetőségeket, és növeli az egyenlőtlenséget. A korrupció továbbá hozzájárul a közintézményekbe vetett közbizalom csökkenéséhez, ami kedvez az illiberális szereplőknek, akik kihasználják a lakosság elégedetlenségét politikai előnyök érdekében.

Az NBS szerint fontos a korrupció ellen küzdeni, mert a korrupció veszélyezteti a jogállamiságot és a demokratikus intézményeket. A korrupció elleni küzdelem segít megőrizni a társadalmi stabilitást, növelni a gazdasági fejlődést és erősíteni a demokratikus intézmények hitelességét. Az intézkedések között szerepel az együttműködés a nemzetközi partnerekkel a korrupció visszaszorítása érdekében, valamint az átláthatóság és az elszámoltathatóság előmozdítása a kormányzati tevékenységekben. A korrupció elleni harc fontosságát a stratégia azért hangsúlyozza, mert a korrupció veszélyezteti az Amerikai Egyesült Államok és más országok biztonságát és stabilitását is.

Az NBS célkitűzései közé tartozik az Amerikai Egyesült Államok erejének és befolyásának növelése, valamint a világban a szabad, nyitott, biztonságos és virágzó jövő felé történő elmozdulás elősegítése. A stratégia hangsúlyozza az amerikai érdekek védelmét, a gazdasági jólét és lehetőségek bővítését, valamint az amerikai demokratikus értékek megvalósítását és védelmét. Az Amerikai Egyesült Államok arra törekszik, hogy erős és széles körű koalíciót építsen olyan nemzetekkel, amelyek együttműködési szándékukat fejezik ki.

Ha megvizsgáljuk, hogy tartalmaz-e hasonlóságokat a két stratégia, megállapíthatjuk, hogy igen. Az amerikai korrupcióellenes stratégia szintén hangsúlyozza a korrupció elleni küzdelmet, amely alapvető fenyegetést jelent a jogállamiságra. A korrupció gyengíti az üzleti környezetet, aláássa a gazdasági lehetőségeket, és növeli az egyenlőtlenséget. Mindkét stratégia kiemeli a demokratikus értékek védelmét, a jogállamiság támogatását, valamint a korrupció elleni fellépést. Az amerikai nemzeti biztonsági stratégia és a korrupcióellenes stratégia hasonló intézkedéseket tartalmaz a demokrácia erősítése, az emberi jogok védelme, a korrupció elleni harc és az átláthatóság előmozdítása terén. Mindkét stratégia hangsúlyozza az együttműködést a demokratikus partnerekkel és az intézményekkel, valamint az együttműködést a nemzetközi közösséggel a közös kihívások kezelése érdekében.

Az amerikai nemzeti biztonsági stratégia szerint a transznacionális szervezett bűnözés elleni küzdelem érdekében az Amerikai Egyesült Államok fokozza erőfeszítéseit a fenyegetés visszaszorítása érdekében. A stratégia hangsúlyozza, hogy a transznacionális bűnöző szervezetek részt vesznek olyan tevékenységekben, mint a kábítószer- és más illegális áruk csempészése, pénzmosás, lopás, embercsempészet és kereskedelem, kiberbűnözés, csalás, korrupció, valamint illegális halászat és bányászat. Ezek a tevékenységek növelik az erőszakot a közösségekben, veszélyeztetik a közrendet és az egészséget, és hozzájárulnak az Amerikai Egyesült Államokban az évente több tízezer kábítószer-túladagolás okozta halálhoz.

Az NBS szerint az Amerikai Egyesült Államok erősíti az együttműködést a transznacionális bűnözés elleni küzdelemben, integrálva a rendőrségi munkát a diplomáciai, pénzügyi, hírszerzési és egyéb eszközökkel, valamint együttműködve a külföldi partnerekkel.

Az NBS Harmadik részében a következőképpen utal a *Nemzeti Korrupcióellenes Stratégiára*:

„Az Amerikai Egyesült Államok Korrupcióellenes Stratégiája elismeri, hogy a korrupció egyedülálló fenyegetést jelent nemzetbiztonságunkra nézve, és különös hangsúlyt fektet annak felismerésére, hogy a korrump szereplők milyen módon használják fel az Amerikai Egyesült Államok pénzügyi rendszerét és más, a jogállamiságon alapuló rendszereket a jogtalanul szerzett jövedelmük tisztára mosására.”⁴⁹

Ha megnézzük a *Korrupcióellenes Stratégiát*, hogy találunk-e benne kereszthivatkozást, vagy előrevetítést valamelyik nemzeti biztonsági stratégiára, akkor csalódnunk kell, mert konkrétan a biztonsági stratégiára nincsen benne utalás. (Az is igaz, hogy az NBS közel egy évvel az antikorrupciós stratégia elfogadása után látott napvilágot.) Elmondható viszont, hogy a korrupcióval mint nemzetbiztonsági fenyegetéssel viszont sok helyen foglalkozik. Az NSSM-1 alapján lefolytatott felülvizsgálat eredményeként született meg.

2023. december 6-án hozta nyilvánosságra az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériuma a *Korrupcióellenes Stratégia* végrehajtására kiadott Cselekvési Tervét, amellyel tovább kívánta fokozni a korrupció elleni fellépését. A Cselekvési

⁴⁹ The White House 2022: Part III, 36.

Terv 1.5. célkitűzése a korrupció megelőzésének és felszámolásának szisztematikus integrálását írja elő a biztonsági együttműködés, a konfliktuskezelés, a stabilizációs erőfeszítések, a természetvédelem és a fejlesztési programok területén. Az előző alapvetően külpolitikai célkitűzésen kívül a Cselekvési Terv 5.5. pontja pedig a védelmi ágazatra helyezi a hangsúlyt. A korrupcióval kapcsolatos szempontoknak a katonai tervezésbe, az elemzésbe és a műveletekbe történő integrálását a korrupciós kockázatok felmérését segítő protokollok és útmutatók kiadásával tervezi megvalósítani. Ezek az eljárások segítenek a szektorszintű kockázatok feltárásában, a felmérések eredményének kiértékelésében és a feltárt kockázatok kezelésében.

Az NSSM-1-gyel összhangban az Amerikai Egyesült Államok kormánya prioritásként kezeli a korrupció mint nemzetbiztonsági probléma csökkentésére irányuló erőfeszítéseket a két- és többoldalú diplomáciai kötelezettségvállalások révén.

Az Egyesült Királyság Nemzeti Biztonsági Stratégiája és a korrupció elleni védekezés

A *Nemzeti Biztonsági Stratégia* és a *Stratégiai Védelmi és Biztonsági Felülvizsgálat 2015* az Egyesült Királyság kormányának átfogó stratégiai dokumentuma, amely a nemzetbiztonsági kihívásokra és fenyegetésekre adott válaszokat foglalja össze. A stratégia hangsúlyozza az Egyesült Királyság elkötelezettségét a nemzetközi béke és biztonság, valamint a békére és biztonságra törekvő globális partnerségek iránt.

A dokumentum három fő területre összpontosít: a nemzetbiztonság, a védelem és a fejlesztés. A nemzetbiztonsági dimenzióban a stratégia kiemeli a terrorizmus, a kibervédelem, a bűnözés és az instabilitás területén meglévő fenyegetéseket. A védelmi dimenzióban a stratégia a haderő modernizációjával és a NATO-n belüli szerepvállalással foglalkozik. A fejlesztés dimenzióban a dokumentum a fejlesztési együttműködés fontosságát hangsúlyozza a globális stabilitás és biztonság szempontjából.

A *Nemzeti Biztonsági Stratégia* és a *Stratégiai Védelmi és Biztonsági Felülvizsgálat 2015* egy átfogó és integrált megközelítést jelent az Egyesült Királyság nemzetbiztonsági és védelmi politikájában, amelynek célja a nemzet és szövetségesei biztonságának megőrzése és előmozdítása a változó világ kihívásai közepette.

A 2. nemzetbiztonsági célkitűzés tartalmazza a globális befolyás kivetítését – a fenyegetések megvalósulásának és az Egyesült Királyság, valamint szövetségesei és partnerei érdekeit érintő fenyegetések valószínűségének csökkentését. A korrupciót ebben a részben említi először a dokumentum. Kifejti, hogy az Egyesült Királyság a világon egyedülálló módon az ENSZ Biztonsági Tanácsának állandó tagja, valamint a NATO, a Nemzetközösség, a G7 és a G20, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, az OECD, a Kereskedelmi Világszervezet, a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank tagja.

Határozottan kinyilvánítja, hogy e fent felsorolt szervezetekben való tagságát az államuk erősítésére használják fel, és vitathatatlanul központi szerepet játszik a nemzetközi normák megerősítésében és értékeik népszerűsítésében. Ennek érdekében támogatja a jó kormányzást, a korrupció elleni küzdelmet, a jogállamiságot és a nyitott társadalmakat.

A nemzeti és globális biztonsági kihívások terén említi a szervezett bűnözést, és annak közvetlen hatását az Egyesült Királyság biztonságára. A legjelentősebb típusai között sorolja fel a megvesztegetést és a korrupciót.

Az első nemzetbiztonsági célkitűzés körében a negyedik fejezet taglalja a nemzet, a terület, a gazdasági biztonság, az infrastruktúra és életmód védelmét. Ez a fejezet meghatározza, hogy az angol kormány hogyan használja fel képességeink teljes spektrumát a kitűzött célok elérésére. A korrupció elleni fellépés érdekében megerősítik a súlyos és szervezett bűnözés felszámolására irányuló képességeiket, és növelik a fenyegetésekkel és veszélyekkel szembeni ellenálló képességüket. Új intézkedéseket vezetnek be annak érdekében, hogy az Egyesült Királyságot ellenségesebb helyé tegyék azok számára, akik a bűncselekményekből és korrupcióból származó jövedelmek mozgatására, elrejtésére vagy felhasználására, illetve a szankciók kijátszására törekednek. Fokozni akarják a magánszektoralal való együttműködésüket, kihasználva a banki, jogi és pénzügyi szektor képességeit és szakértelmét. A közös pénzmosás elleni hírszerzési munkacsoport munkájára építve, átfogó cselekvési terv alapján lépnek fel a pénzmosás elleni küzdelem és az Egyesült Királyság válaszlépéseiben meglévő hiányosságok megszüntetése érdekében. A korrupciót mint az instabilitás egyik mozgatórugóját a felelősségteljes kormányzás előmozdításával, a biztonság és az igazságszolgáltatás fejlesztésével, valamint a munkahelyteremtés és a gazdasági lehetőségek megteremtése érdekében nyújtott fokozott támogatással tervezik leküzdeni.

A célkitűzéseknek megfelelően 2016 áprilisában közzétették a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni cselekvési tervet. Már a bevezető első mondatában hangsúlyozza, hogy bár a cselekvési terv a pénzmosás minden formájával foglalkozik, különös figyelmet fordít azonban a pénzmosás azon eseteire, amely a szervezett bűnözést, a nagymértékű korrupciót vagy a terrorizmust segítik elő. A szervezett bűnözés legalább 24 milliárd fontba kerül az Egyesült Királyságnak évente, emberéleteket követel, és megfosztja az embereket biztonságuktól és jólétüktől. Az Egyesült Királyság pénzügyi rendszerén keresztül történő pénzmosás összekapcsolható a tengerentúli korrupcióval, a vesztegetéssel és a közpénzek ellopásával. Pontosan azért, hogy akadályokat gördítsenek a korrupcióval szerzett illegális vagyonok mozgatása elé, a magánszférával szorosabbra fűzik az együttműködést a kockázatok beazonosítása, a hatékonyabb eszközökkel történő információmegosztás, a megelőző intézkedések fokozása és az állampolgárok tudatosítása terén. A nemzetközi szerepvállalást is kiterjesztik a korrupcióellenes nemzetközi normák hatékonyabb betartatása és a nemzetközi intézmények megerősítése útján. A cselekvési terv a legjelentősebb, pénzmosáshoz kapcsolódó fenyegetések közé sorolja az Egyesült Királyságon keresztül lebonyolított, a nagymértékű korrupcióhoz és a csaláshoz kapcsolódó pénzmosást. A 2013-ban felállított Nemzeti Bűnüldözési Ügynökség vezeti, koordinálja és támogatja továbbra is a többi hazai bűnüldöző szerv munkáját a súlyos és szervezett bűnözés elleni, így a korrupció elleni fellépésük során. A hatékonyság növelése érdekében új nemzetközi összekötő tisztviselői hálózatot hoztak létre.

Az Egyesült Királyság nemzeti biztonsági stratégiája hangsúlyozza a korrupció elleni fellépést és az ezzel kapcsolatos intézkedéseket. Emellett az Egyesült Királyság már több mint 190 millió fontot fektetett be három év alatt abba, hogy segítse a fejlődő országokat a korrupció nyomozásában és bíróság elé állításában, valamint a kormányok

felelősségre vonásában. Új nemzetközi korrupcióellenes egységet hoztak létre a Nemzeti Bűnüldözési Ügynökségben, 21 millió fonttal elkötelezve magukat 2020-ig a fejlődő országokból ellopott pénzek visszaszerzésére és az elkövetők felelősségre vonására.

2017-ben a Nemzetbiztonsági Tanács (National Security Council, NSC) felülvizsgálta a 2015-ös *Nemzetbiztonsági Stratégiát*, és az addigi előrehaladás értékelését is tartalmazó jelentést adott ki. Az NSC arra a következtetésre jutott, hogy a nemzetbiztonsági stratégia tartalma és az abban foglalt három nemzetbiztonsági célkitűzés továbbra is megfelelő keretet ad a nemzetbiztonsági törekvéseknek. Az NSC megbízást adott a nemzetbiztonsági célzott képességek felülvizsgálatára, és annak megállapítására, hogy miként fejleszthetnék tovább kapacitásaikat. Új intézkedéseket vezettek be annak érdekében, hogy az Egyesült Királyság ne legyen vonzó azok számára, akik a bűncselekményekből és korrupcióból származó jövedelmek mozgatására, elrejtésére vagy a szankciók kijátszására törekkenek. A 2017-es Criminal Finances Act új hatásköröket hozott létre a bűncselekményből származó vagyontárgyak visszaszerzésére.⁵⁰

Ahogy az amerikai biztonsági stratégia és korrupcióellenes stratégia egymáshoz való viszonyát vizsgáltam, ehhez hasonlóan áttekintem az Egyesült Királyság két stratégiájának viszonyát. Nehezítő tényező, hogy időben távolabb áll a hatókörük. A nemzeti biztonsági stratégiát 2015-ben fogadták el, és évente felülvizsgálati és előrehaladási jelentésben értékelik, míg a korrupcióellenes stratégiát 2017-ben fogadták el, intézkedései pedig a 2022-ig tartó időtávot ölelik fel.

A *Nemzeti Biztonsági Stratégia* és a *Stratégiai Védelmi és Biztonsági Felülvizsgálat 2015* nem tartalmaz utalást az antikorrupciós stratégiai dokumentumra.

Az Egyesült Királyság *Antikorrupciós Stratégiája* (2017–2022) a bevezetőjében említi más nemzeti stratégiákkal együtt a *Nemzeti Biztonsági Stratégiát* is. A csalás elleni stratégia és a csalás elleni funkció célja a csalás, a vesztegetés és a korrupció hatékony kezelésének biztosítása a kormányzatban. Összefoglalják azt a mintegy 13 000 köztisztviselőt, akik azon dolgoznak, hogy felderítsék és megfékezzék a csalást, a vesztegetést, a korrupciót és a szélesebb körű gazdasági bűncselekményeket a kormányzat egész területén.

Az antikorrupciós stratégia alapját képezik a kormányzatban eddig született eredményeken kívül a felsorolt stratégiák célkitűzései, eredményei.

A stratégia a korrupcióra mint nemzetbiztonsági fenyegetésre utal már az első pontjában, amely alááshatja a hazai és nemzetközi intézményekbe vetett bizalmat. A dokumentum kijelenti, hogy a korrupció veszélyezteti a nemzeti biztonságot és jólétet mind itthon, mind külföldön. Hangsúlyozza, hogy a korrupció alááshatja a közvélemény bizalmát hazai és nemzetközi intézményekben, ha nem állítják meg. Emellett megjegyzi, hogy a korrupció teljes hatása gyakran nem jól érthető. Azonban hangsúlyozza, hogy a korrupció elleni küzdelem az Egyesült Királyság kormánya erőfeszítéseinek középpontjában áll annak érdekében, hogy biztonságosabbá tegyék az országot és megőrizték a jelenlegi jólétüket.

Az Egyesült Királyság Nemzetbiztonsági Tanács (NSC) Nemzetbiztonsági Kockázatértékelésében azonosította be a hazai és külföldi fenyegetéseket. Megállapította, hogy a korrupció lehetővé teszi és felerősíti a feltárt hazai és külföldi fenyegetéseket.

⁵⁰ RUSCH 2021.

Három kategóriába osztotta a fenyegetéseket és a korrupcióval kapcsolatos összefüggéseiket.

A dokumentum szerint a korrupció komoly fenyegetést jelent az Egyesült Királyság nemzeti biztonságára és gazdasági jólétére. A korrupció lehetővé teszi és felerősíti a terrorizmust, a szervezett bűnözést, az illegális migrációt és más biztonsági fenyegetéseket. A korrupció általában olyan országokban is jelentős hatással van, ahol a bűnözés és a korrupció szorosan összefonódik a közügyekkel és a gazdasági növekedéssel. Ez komoly hatással lehet ezeknek az országoknak a társadalmára, kormányzására és gazdasági növekedésére, valamint az Egyesült Királyság nemzetbiztonságára és üzleti érdekeire is.

Az Egyesült Királyság szerepe globális pénzügyi központként fontos a gazdasági jólétéhez, de ugyanakkor kihasználható a bűnözők által. A korrupció és a pénzmosás jelentős fenyegetést jelentenek, és az Egyesült Királyság 2017-es *Nemzeti Kockázatértékelése* szerint ez továbbra is jelentős veszély.

A korrupció nemcsak a gazdasági szektort és az egész társadalmat érinti, hanem káros hatással van a kormányzásra, a közpénzek hatékony felhasználására és a nemzetbiztonságra is. Az Egyesült Királyság kormánya különböző stratégiákat és prioritásokat határoz meg a korrupció elleni küzdelemben, beleértve a határainak, börtöneinek, rendőrségének és védelmi szektorának ellenállóbbá tételét a korrupciós fenyegetésekkel szemben.

2023. december 18-án tették közzé a Nyílt Kormányzati Együttműködés (Open Government Partnership, OGP) keretében készített *Nemzeti Akciótervet*. Az OGP célja a kormányzat és az intézmények átláthatóságának, elkötelezettségének és elszámoltathatóságának biztosítása. Az Egyesült Királyság mint az OGP egyik alapító tagja már a hatodik nemzeti akciótervét adta ki. A jelenlegi akcióterv épít az előző OGP-intézkedések eredményeire, de új vállalásokat is tartalmaz. A brit kormány négy fontos vállalást fogalmazott meg a nyílt kormányzás, az átláthatóság és a korrupcióellenes küzdelem terén. A nyílt közbeszerést, a nemzetközi segélyek átláthatóságát, a civil társadalom bevonását a korrupcióellenes küzdelemben, és az ENSZ Korrupcióellenes Egyezménye (UNCAC) felülvizsgálati mechanizmusa átláthatóságának javítását. Az akcióterv végrehajtását egy független értékelési mechanizmus követi nyomon. E szerint az akcióterv több ígéretes vállalást tartalmaz, de a megvalósítás sikeressége az erőforrások biztosításán, a prioritások helyes meghatározásán és a folyamatos civil társadalmi bevonáson múlik. A nyílt kormányzás szempontjából a közbeszerzési törvény végrehajtása jelentheti a legnagyobb áttörést, míg más területeken (például segélyezés átláthatósága) a tényleges hatás még kérdéses.

A fentieket összegezve elmondható, hogy a stratégia alapján a korrupció komoly veszélyt jelent az Egyesült Királyság nemzeti biztonságára és gazdasági jólétére, az ellene való fellépési törekvések öltének testet a brit kormány által kiadott különböző stratégiákban és az antikorrupciós prioritásokban.

Az amerikai és angol biztonsági stratégia korrupcióellenes intézkedéseinek összehasonlítása

A két ország biztonsági stratégiája számos ponton említi a közös biztonsági fellépést, akár bilaterális, akár multilaterális formában. Az Egyesült Királyság külön alcímet szentel az Amerikai Egyesült Államokkal való együttműködésnek a nemzetbiztonsági stratégia ötödik fejezetében, mint kiemelt partnerének a biztonság, a védelem és a külpolitika terén. Ebben hangsúlyozza, hogy kiterjeszti a két fél együttműködését az olyan globális kihívások kezelésére, mint a korrupció.

Az amerikai stratégia kiemeli a transznacionális bűnözés és a kábítószer-kereskedelem kapcsolatát a korrupcióval, valamint a pénzmosás és a korrupció közötti összefüggéseket.

Az Egyesült Királyság nemzeti biztonsági stratégiája és az NBS egyaránt hangsúlyozza a korrupció elleni küzdelmet mint fontos biztonsági kihívást. Mindkét dokumentum elismeri, hogy a korrupció veszélyezteti a nemzetbiztonságot, a gazdasági stabilitást és az intézmények hitelességét. Az Egyesült Királyság stratégiája kiemeli a globális korrupció elleni fellépés fontosságát, míg az amerikai stratégia hangsúlyozza a korrupció elleni küzdelem fontosságát a nemzetközi stabilitás és biztonság szempontjából.

Hasonló intézkedéseket szerepeltetnek mind az amerikaiak, mind az angolok a korrupció elleni küzdelemben. Mindkét ország tervezi a nemzetközi együttműködés erősítését a korrupció visszaszorítása érdekében, valamint az intézmények és jogrendszer megerősítését a korrupció elleni hatékonyabb fellépés érdekében. Mindkét stratégia hangsúlyozza a korrupcióval kapcsolatos információk megosztásának fontosságát, valamint a korrupcióval kapcsolatos bűncselekmények felderítésére és büntetésére irányuló erőfeszítéseket. Mivel az amerikai stratégia 6 évvel később született meg, mint a brit, ezért az olyan újabb jelenségek elleni tevékenységek is helyet kaptak benne, mint a stratégiai korrupció elleni fellépés hazai és nemzetközi szinten vagy a demokratikus folyamatokba történő külföldi beavatkozás megakadályozása.

Az amerikaiak és a britek számára a korrupció sokkal inkább az igazságszolgáltatás és a jogszabályok betartása, valamint a gazdasági fejlődés szempontjából jelent súlyos fenyegetést. Mindkét országban szigorú törvények és ellenőrzési mechanizmusok vannak a korrupció ellen, és mindkét ország rendelkezik olyan szervezetekkel, mint az FBI vagy a National Crime Agency, amelyek az ilyen tevékenységek felderítésére és megszüntetésére specializálódtak.

Mindkét nemzet számára a korrupció nemcsak a gazdasági szektorban jelent fenyegetést, hanem a nemzetbiztonság szempontjából is komoly probléma lehet. Az illegális pénzmosás, a szervezett bűnözés és a terrorizmus finanszírozása mind olyan tevékenységek, amelyeket gyakran korrupciós eszközökkel hajtanak végre. Emiatt mindkét ország nagy hangsúlyt fektet a pénzmosás- és a korrupcióellenes intézkedésekre, hogy megvédjék a nemzetbiztonságot és megakadályozzák a bűnözés terjedését.

Az amerikaiak és a britek egyaránt keményen büntetik a korrupciót, és folyamatosan dolgoznak az intézkedések megerősítésén és a felügyeleti mechanizmusok hatékonyságának növelésén. Az átláthatóság, az integritás és a felelősségteljes kormányzás elveit mindkét országban kulcsfontosságúaknak tartják a korrupció

elleni küzdelemben. A korrupció elleni küzdelem nemcsak hazai, hanem nemzetközi szinten is fontos szempont mind az amerikaiak, mind a britek számára, és mindkét ország aktívan részt vesz az ENSZ és más nemzetközi szervezetek korrupcióellenes tevékenységeiben is.

Összegzés

Arra a kérdésre, hogy megkapja-e a korrupció a szükséges figyelmet, foglalkoznak-e tudományos szinten a legújabb jelenségekkel, vizsgálatom és a fent bemutatott eredmények alapján azt a választ adom, hogy igen, elindult egy folyamat, amely a napjainkban leginkább gyakori megnyilvánulási formákat, mint az endemikus korrupció, az állam foglyul ejtése, illetve stratégiai korrupció jellemzőit és hatásait vizsgálja. A világ különböző részein tapasztalható problémák leküzdése érdekében az utóbbi években egyre inkább a korrupció államok biztonságára és a nemzetközi biztonságra gyakorolt hatásának tanulmányozására helyeződött a hangsúly. Tudományos szinten is elindultak a legújabb trendeket követő fogalomalkotási kezdeményezések, amelyeket a nemzetközi szervezetek és az egyes országok önálló vagy közös intézkedései kísérnek.

Az Amerikai Egyesült Államok és az Egyesült Királyság biztonsági stratégiáját elemezve és összehasonlítva megállapíthatom, hogy a két stratégiai dokumentumban számos helyen említik a korrupciót, az ellene való fellépés szükségességét. Elemzésem eredményeként látható, hogy az NSSM-1 tíz antikorrupciós célkitűzése közvetlen és közvetett formában az NBS-ben megtalálható, az Egyesült Királyság biztonsági stratégiája szintén kiemeli, hogy a korrupció elleni harc a brit kormány tevékenységeinek középpontjában áll, mivel célja az ország biztonságának növelése és a jelenlegi jólét megőrzése.

A korrupció közös, határokon átívelő kezelésének szándékáról nemcsak a két ország aktív nemzetközi szervezetekben történő szerepvállalása, hanem a biztonsági stratégiájuk közötti kapcsolódás is tanúskodik. Mindkét állam biztonsági stratégiájában található kezdeményezéseket a korrupció mint biztonsági fenyegetés leküzdésére. A biztonsági stratégiák és a korrupcióellenes stratégiák egymáshoz való kapcsolódása vonatkozásában pozitív tendenciát fedezhetünk fel, amely jó kezdetként értékelhető. Az amerikai stratégiák tekintetében megfigyelhető egyfajta összefüggés, vagy egymásra való hivatkozás, de egymásra épülést nem tudtam megállapítani. Az Egyesült Királyság esetében az általam vizsgált dokumentumok szövege alapján nem fedezhető fel egymásra épülés, a biztonsági stratégia nem utal az antikorrupciós stratégiára, ez utóbbi azonban megemlíti a biztonsági stratégiát, teljes összhangról viszont álláspontom szerint itt sem beszélhetünk.

Összességében az amerikaiak és a britek számára a korrupció nem csupán etikai kérdés, hanem komoly biztonsági és gazdasági fenyegetést is jelent. Mindkét ország szigorú intézkedéseket hoz a korrupció ellen, és aktívan részt vesz a nemzetközi korrupcióellenes erőfeszítésekben is.

Felhasznált irodalom

- BAEZ CAMARGO, Claudia – KASSA, Saba (2024): *How (Strategic) Corruption Fuels Insecurity by Affecting Power*. Online: <https://baselgovernance.org/blog/how-strategic-corruption-fuels-insecurity-affecting-power>
- BÁGER, Gusztáv (2011): Corruption Risk in Public Administration. *Public Finance Quarterly*, 56(1), 44–57.
- BERDAL, Mats – ZAUM, Dominik szerk. (2013): *Political Economy of Statebuilding: Power after Peace*. New York: Routledge. Online: <https://doi.org/10.4324/9780203101308>
- BOUCHER, A. et al. (2007): *Mapping and Fighting Corruption in War-Torn States. Report from the Project on Rule of Law in Post-Conflict Settings Future of Peace Operations*. Washington, DC: The Henry L. Stimson Center. Online: www.stimson.org/wp-content/files/file-attachments/Mapping_and_Fighting_Corruption_in_War-Torn_States_1.pdf
- BUZAN, Barry (1944): New Patterns of Global Security in the Twenty-First Century. *International Affairs*, 67(3), 431–51. Online: <https://doi.org/10.2307/2621945>
- CARR, Edward Hallett (1946): *The Twenty Years Crisis*. London: Harper Perennial.
- CEIP (Carnegie Endowment for International Peace) (2014): *Corruption. The Unrecognized Threat to International Security*. Washington, DC: CEIP.
- COCKAYNE, James (2016): *Hidden Power: The Strategic Logic of Organized Crime*. New York: Oxford University Press.
- COCKAYNE, James –, LUPEL Adam (2011): *Peace Operations and Organized Crime. Enemies or Allies?* New York: Routledge. Online: <https://doi.org/10.4324/9780203804735>
- DASSAH, Maurice (2018): Theoretical Analysis of State Capture and Its Manifestation as Governance Problem in South Africa. *The Journal for Transdisciplinary Research in Southern Africa*, 14(1), 1–10.
- DEL CASTILLO, Graciana (2008): *Rebuilding War-Torn States. The Challenges of Post-Conflict Economic Reconstruction*. Oxford: Oxford University Press. Online: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199237739.001.0001>
- DOYLE, Michael W. (1997): *Ways of War and Peace: Realism, Liberalism, and Socialism*. New York: Norton.
- DUNNE, Tim – SCHMIDT, C. Brian (2001): Realism. In J. BAYLIS, John – SMITH, Steve: *The Globalization of World Politics*. Oxford University Press.
- DZIEDZIC, Michael (2016): *Criminalized Power Structures. The Overlooked Enemies of Peace*. Rowman & Littlefield Publishers. Online: <https://doi.org/10.5771/9781442266353>
- FELSON, Marcus (2006): *Crime and Nature*. Thousand Oaks: Sage. Online: <https://doi.org/10.4135/9781452204260>
- GALTUNG, Fredrik – TISNÉ, Martin (2009): A New Approach to Postwar Reconstruction. *Journal of Democracy*, 20(4), 93–107. Online: <https://doi.org/10.1353/jod.0.0132>
- GARDINER, Stephen M. (2006): A Perfect Moral Storm: Climate Change, Intergenerational Ethics, and the Problem of Moral Corruption. *Environmental Values*, 15, 397–413. Online: <https://doi.org/10.3197/096327106778226293>
- GAZDAG Ferenc – REMEK Éva (2018): *A biztonsági tanulmányok alapjai*. Budapest: Dialóg Campus.

- GRAYCAR, Adam – SIDEBOTTOM, Aiden (2012): Corruption and Control: A Corruption Reduction Approach. *Journal of Financial Crime*, 19(4), 384–399. Online: <https://doi.org/10.1108/13590791211266377>
- GREEN, Penny – WARD, Tony (2004): *State Crime. Governments, Violence and Corruption*. London: Pluto Press. Online: <https://doi.org/10.2307/j.ctt18fs3bm>
- GOULD, D. J. (1991): Administrative Corruption: Incidence, Causes, and Remedial Strategies. In FARAZMAND, Ali (szerk.): *Handbook of Comparative and Development Public Administration*. New York: Dekker, 467–480.
- HADZHIEV, Boyan (2020): Enablers of Hybrid Warfare: The Bulgarian Case. *Journal of International Studies*, 13(1), 28–43. Online: <https://doi.org/10.14254/2071-8330.2020/13-1/2>
- HEYWOOD, Paul Michael (1997): Political Corruption: Problems and Perspectives. *Political Studies*, 45(3), 417–435. Online: <https://doi.org/10.1111/1467-9248.00089>
- HEYWOOD, Paul Michael – ROSE, Jonathan (2014): Close but No Cigar: The Measurement of Corruption. *Journal of Public Policy*, 34(3), 507–529. Online: <https://doi.org/10.1017/S0143814X14000099>
- HOLMES, Leslie (2015): *Corruption: A Very Short Introduction*. [H. n.]: Oxford University Press. Online: <https://doi.org/10.1093/actrade/9780199689699.001.0001>
- HUBERTS, L. W. J. C. (1998): What Can Be Done Against Public Corruption and Fraud: Expert Views on Strategies to Protect Public Integrity. *Crime, Law and Social Change*, 29, 209–224. Online: <https://doi.org/10.1023/A:1008348803253>
- HUSS, Oksana – POZSGAI-ALVAREZ, Joseph (2022): *Strategic Corruption as a Threat to Security and the New Agenda for Anti-Corruption*. Online: www.corruptionjusticeandlegitimacy.org/post/strategic-corruption-as-a-threat-to-security-and-the-new-agenda-for-anti-corruption
- IFE&P (Institute for Economics & Peace) (2018): *Positive Peace Report 2018*. Online: www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2020/08/Positive-Peace-Report-2018.pdf
- JOHNSØN, Jesper (2016): *Anti-corruption Strategies in Fragile States. Theory and Practice in Aid Agencies*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing. Online: <https://doi.org/10.4337/9781784719715>
- KURKI, Milja (2008): *Causation in International Relations*. New York: Cambridge University Press. Online: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511491481>
- LAHIRY, Sujit (2020): The Changing Narrative of Security Discourse: From State Security to Human Security in South Asia? *World Affairs*, 183(2), 183–205. Online: <https://doi.org/10.1177/0043820020921153>
- LAMBSDORFF, Johann (2007): The Institutional Economics of Corruption and Reform: Theory, Evidence and Policy. Online: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511492617>
- LE BILLON, Philippe (2003): Buying Peace or Fuelling War: The Role of Corruption in Armed Conflicts. *Journal of International Development*, 15(4), 413–426. Online: <https://doi.org/10.1002/jid.993>
- LE BILLON, Philippe (2005): Overcoming Corruption in the Wake of Conflict. In *Global Corruption Report 2005*. Berlin: Transparency International, 73–82.

- LE BILLON, Philippe (2008) Corrupting Peace? Peacebuilding and Post Conflict Corruption. *International Peacekeeping*, 15(3), 344–361. Online: <https://doi.org/10.1080/13533310802058851>
- LEGVOLD, Robert (2009): Corruption, the Criminalized State, and Post-Soviet Transitions. In RORBERG, Robert (szerk.): *Corruption, Global Security, and World Order*. India: Pentagon Security International, 194–239.
- MARTINI, Maira (2014): *Transparency International, State Capture: An Overview*. Online: https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/State_capture_an_overview_2014.pdf
- MAKARENKO, Tamara (2004): The Crime-Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organised Crime and Terrorism. *Global Crime*, 6(1), 129–145. Online: <https://doi.org/10.1080/1744057042000297025>
- MURRAY, Matthew H. – VINDMAN, Alexander – CRUZ BUSTILLOS, Dominic (2021): Assessing the Threat of Weaponized Corruption. *Lawfare*, 2021. július 7. Online: www.lawfaremedia.org/article/assessing-threat-weaponized-corruption
- NAÍM, Moisés (2012): Mafia States. Organized Crime Takes Office. *Foreign Affairs*, 91(3), 100–111. Online: www.jstor.org/stable/i23217958
- NYE, Joseph S. (1967): Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis. *American Political Science Review*, 61(2), 417–427. Online: <https://doi.org/10.2307/1953254>
- O'DONNELL, Madalene (2006): Post-Conflict Corruption: A Rule of Law Agenda? In HURWITZ, Agnès – HUANG, Reyko (szerk.): *Civil War and the Rule of Law*. Boulder, CO: Lynne Rienner, 225–261. Online: <https://doi.org/10.1515/9781685856663-012>
- OECD (2015): *Consequences of Corruption at the Sector Level and Implications for Economic Growth and Development*. Abingdon: OECD. Online: <http://doi.org/10.1787/9789264230781-en>
- PERSSON, Anna – ROTHSTEIN, Bo – TEORELL, Jan (2013): Why Anticorruption Reforms Fail. Systemic Corruption as a Collective Action Problem. *Governance*, 26(3), 449–471. Online: <https://doi.org/10.1111/j.1468-0491.2012.01604.x>
- PETERS, Anne (2012): Conflict of Interest as a Cross-Cutting Problem of Governance. In PETERS, Anne – HANDSCHIN, Lukas (szerk.): *Conflict of Interest in Global, Public and Corporate Governance*. Cambridge University Press, 3–38. Online: <https://doi.org/10.1017/CBO9781139248945.003>
- RABALLAND, Gael – RECANATINI, Francesca (2023): Corruption in Fragile, Conflict and Violent Settings: False Dilemmas and Inadequate toolbox? *WorldBankBlogs*, 2023. július 11. Online: <https://blogs.worldbank.org/en/governance/corruption-fragile-conflict-and-violent-settings-false-dilemmas-and-inadequate-toolbox>
- ROSE-ACKERMAN, Susan (1978): *Corruption: A Study in Political Economy*. New York: Academic. Online: <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-596350-3.50005-3>
- ROSE-ACKERMAN, Susan (1999): *Corruption and Government, Causes, Consequences, and Reform*. New York: Cambridge University Press. Online: <https://doi.org/10.1017/CBO9781139175098>
- ROSE-ACKERMAN, Susan (2004): Governance and Corruption. In LOMBORG, Bjorn (ed.): *Global Crises, Global Solutions*. New York: Cambridge University Press, 310–345. Online: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511492624.007>

- RUSCH, Jonathan (2021): The Biden Administration National Security Study Memorandum on Corruption: Implications for the UK. *Faculty of Law Blogs*, 2021. július 1. Online: <https://blogs.law.ox.ac.uk/business-law-blog/blog/2021/07/biden-administration-national-security-study-memorandum-corruption>
- SHELLEY, Louise (2005): The Unholy Trinity: Transnational Crime, Corruption and Terrorism. *The Brown Journal of World Affairs*, 11(2), 101–111. Online: <https://traccc.gmu.edu/wp-content/uploads/2022/09/The-Unholy-Trinity-Transnational-Crime-Corruption-and-Terrorism.pdf>
- SKIDMORE, David (1999): Security: A New Framework for Analysis. *American Political Science Association*, 93(4), 1010–1011. Online: <https://doi.org/10.2307/2586187>
- SOLTANI, Fakhreddin – YUSOFF, Mohammad Agus (2012): Concept of Security in the Theoretical Approaches. *Research Journal of International Studies*, 1, 7–17. Online: www.researchgate.net/publication/261177640_Concept_of_Security_in_the_Theoretical_Approaches
- SZABÓNÉ GÁL Marianna (2022): A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet globális integritásfejlesztési törekvései. *Közbeszerzési Értésítő Plusz*, 4(11). Online: <https://doi.org/10.37371/KEP.2022.8.2>
- VANNUCCI, Alberto (2015): Three Paradigms for the Analysis of Corruption. *Labour & Law Issues*, 1(2). Online: <https://doi.org/10.6092/issn.2421-2695/5468>
- VILLENEUVE, Jean-Patrick – MUGELLINI, Giulia – HEIDE, Marlen (2019): International Anti-Corruption Initiatives: a Classification of Policy Interventions. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 26, 431–455. Online: <https://doi.org/10.1007/s10610-019-09410-w>
- WENDT, Alexander (1999): *Social Theory of International Politics*. New York: Cambridge University Press. Online: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511612183>
- WOLFERS, Arnold (1952): National Security' as an Ambiguous Symbol'. *Political Science Quarterly*, 67(4), 481–502. Online: <https://doi.org/10.2307/2145138>
- ZAMUDIO-GONZÁLEZ, Laura (2020): *International Intervention Instruments against Corruption in Central America. Governance, Development, and Social Inclusion in Latin America*. Palgrave Pivot. Online: <https://doi.org/10.1007/978-3-030-40878-7>
- ZAUM, Dominik – CHENG, Christine (2012): *Corruption and Post-Conflict Peacebuilding. Selling the Peace?* London: Routledge. Online: <https://doi.org/10.4324/9780203803783>
- ZELIKOW, Philip et al. (2020): The Rise of Strategic Corruption. *Foreign Affairs*, 99(4), 107–120. Online: www.foreignaffairs.com/articles/united-states/rise-strategic-corruption-weaponize-graft
- ZHANG, Yahong – VARGAS-HERNÁNDEZ, J. G. (2015): Introduction: Corruption and Government Anti-Corruption Strategies. In ZHANG, Yahong – LAVENA, Cecilia (szerk.): *Government Anti-Corruption Strategies: A Cross-Cultural Perspective*. Abingdon: Routledge. Online: <https://doi.org/10.1201/b18560>

Jogi források

2005. évi CXXXIV. törvény az Egyesült Nemzetek Szervezete Meridában, 2003. december 10-én kelt Korrupció elleni Egyezményének kihirdetéséről
Action Plan for Anti-money Laundering and Counter-Terrorist Finance (2016). Online: www.gov.uk/government/publications/action-plan-for-anti-money-laundering-and-counter-terrorist-finance
- Basel Institute on Governance. Online: <https://baselgovernance.org/>
- Cross Government Counter Fraud Functional Strategy 2024–2027. Online: www.gov.uk/government/publications/government-counter-fraud-functional-strategy-2024-2027/cross-government-counter-fraud-functional-strategy-2024-2027-html
- First Annual Report 2016*. Online: www.gov.uk/government/publications/national-security-strategy-and-strategic-defence-and-security-review-2015
- Independent Reporting Mechanism Action Plan Review: United Kingdom 2023–2025*. Online: www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2024/08/United-Kingdom_Action-Plan-Review_2023-2025.pdf
- Integrated Security for Germany, National Security Strategy 2022*. Online: www.nationalesicherheitsstrategie.de/National-Security-Strategy-EN.pdf
- National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review 2015*.
- National Security Capability Review. Including the Second Annual Report on Implementation of the National Security Strategy and Strategic Defence and Security Review 2015*. Online: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/705347/6.4391_CO_National-Security-Review_web.pdf
- National Security Study Memoranda*. Online: <https://bit.ly/406y3ux>
- The White House (2021b): *Memorandum on Establishing the Fight Against Corruption as a Core United States National Security Interest*. Online: <https://bit.ly/3PuNx6J>
- UK National Action Plan for Open Government 2024–2025*. Online: <https://bit.ly/4j7fCi2>
- United Kingdom Anti-corruption Strategy 2017–2022*. Online: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/667221/6_3323_Anti-Corruption_Strategy_WEB.pdf
- United States Strategy on Countering Corruption 2021*. Online: www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/12/United-States-Strategy-on-Countering-Corruption.pdf
- U.S. Strategy on Countering Corruption Implementation Plan U.S. Department of State. Online: www.state.gov/implementing-the-u-s-strategy-on-countering-corruption/